

Veel gestelde vragen over de Schalkwijker Buitenwaard

- **Wat is de aanleiding voor een herinrichting van de Schalkwijker Buitenwaard?**

De Schalkwijker Buitenwaard is onderdeel van het Nationaal Natuurnetwerk (NNN) en bestaat nu vooral uit vrij soortenarme graslanden. Dit gebied van circa 67 hectare kan veel opleveren voor planten, dieren en bezoekers als de invloed van het rivierwater een kans krijgt. Daarom wordt met een herinrichting ingezet op de ontwikkeling van gevarieerde riviernatuur. Het gebied is door de jaren heen zo hoog opgeslibd dat het gebied nog maar zelden onder water staat. Dit blijkt ook uit cijfers over de waterstanden van Rijkswaterstaat. Door de relatief hoge ligging van de uiterwaard, de aanwezigheid van een zomerkade en het gestuwde karakter van de Lek is de invloed van de rivier op de Buitenwaard zeer beperkt. Bij Hagestein ligt namelijk een stuw, waardoor de Lek een vast waterpeil heeft.
- **Wat is precies het plan voor de Buitenwaard waarvoor vergunningen zijn aangevraagd?**

Staatsbosbeheer en K3 willen de natuur en het landschap in de Schalkwijker Buitenwaard in fases gevarieerder maken. Er is hiervoor een inrichtingsplan ontwikkeld om deze uiterwaard anders in te richten. Door onder andere het graven van een nevengeul en maaiveldverlaging in combinatie met kleiwinning ontstaat nieuwe riviernatuur en wordt de verbinding met de Lek hersteld. Deze verbinding is belangrijk voor vissen en allerlei ander waterbeestjes. De dijkzone (ca. 100 m) blijft als onvergraven zone mogelijk geschikt voor weidevogels zoals graspieper en veldleeuwerik, terwijl andere delen van het gebied natter en moerassiger worden en dus meer geschikt voor watervogels.
- **Wie zijn de initiatiefnemers van het natuurontwikkelingsproject?**

Het betreft een initiatief van Staatsbosbeheer en gebiedsontwikkelaar K3. Staatsbosbeheer is nagenoeg geheel eigenaar van de westelijke helft van de Buitenwaard en heeft ook eigendommen in de oostelijke helft. K3 verzorgt mede namens Staatsbosbeheer de gehele uitwerking en uitvoering van het voorgenomen plan. K3 voerde regie op het uitvoeren van de benodigde onderzoeken en het opstellen van het milieueffectrapport, is verantwoordelijk voor de communicatie met en naar omgeving en overheden, en het heeft de voor het project benodigde vergunningen aangevraagd.
- **Word het gebied vrij toegankelijk?**

In tegenstelling tot de huidige situatie, willen wij het gebied na de herinrichting beleefbaar maken voor natuurgerichte (extensieve) recreatie als wandelen en struinen. Hiervoor zijn mogelijkheden langs de dijk. De natuurdoelstellingen die met het project worden nagestreefd zijn niet te verenigen met intensievere recreatie zoals ruitpaden. De aan te leggen geul wordt niet toegankelijk voor gemotoriseerde watersport.

- **Zorgt het project voor waterstandsdeling in de rivier?**
Nee. Het ontwerp is 'waterstandsneutraal' vormgegeven, omdat er in het gebied geen doelstellingen zijn voor een waterstandsverlaging bij hoogwater.

- **Voor de uitvoering van het project wordt uitgegaan van een periode van 7-10 jaar. Waarom deze periode?**
De uitvoeringsperiode is afgestemd op de vraag naar klei bij steenfabrieken. Zij hebben voor elk type steen verschillende soorten klei uit verschillende regio's nodig.
Tijdens deze periode is niet het hele gebied in bewerking. De uitvoering vindt in fasen plaats, waarbij steeds delen van circa 5 tot 6 hectare in bewerking zijn (zie fasering op de voorpagina van deze nieuwsbrief). De deelgebieden worden ook zoveel mogelijk fasegewijs opgeleverd, zodat de natuur zich al tijdens de uitvoering kan ontwikkelen.

- **Wat ga ik als omwonende merken van het werk, bijvoorbeeld als het gaat om het werkverkeer?**
Het werk wordt uitgevoerd met graafmachines en vrachtwagens (of tractor met grondkar). De vrachtwagens/ tractoren rijden de klei naar een laadlocatie binnen het projectgebied. Vanaf daar gaat de klei per schip naar de steenfabrieken. Er zijn dus alleen transportbewegingen binnen het projectgebied en er rijden geen vrachtwagens met klei over de dijk.

- **Wat zijn de gevolgen voor planten en dieren tijdens de uitvoering?**
Bij de uitvoering van het project werken we volgens ons interne werkprotocol 'Natuurbewust winnen'. Dat betekent onder andere dat we voorafgaand aan de uitvoering een beeld hebben van de (beschermde) plant- en diersoorten in het gebied. Met deze kennis houden we in de uitvoering rekening, bijvoorbeeld door in het broedseizoen niet te werken in de buurt van nesten.

- **Is er na de herinrichting nog ruimte voor agrarisch (mede)gebruik in de Buitenwaard?**
De eigendommen van Staatsbosbeheer in de Buitenwaard hebben allereerst een natuurfunctie en zijn daarnaast bestemd voor een vlotte rivierafvoer bij hoogwater. Door de herinrichting ontstaat natuur die past bij de rivier. Het aandeel grasland neemt af en de rivier krijgt meer invloed in het gebied, waardoor er minder plek is voor agrarisch medegebruik.

Grasland dat na de herinrichting overblijft, kan mogelijk in samenwerking met agrariërs worden beheerd. Staatsbosbeheer blijft hierover in gesprek met geïnteresseerde pachters. Agrariërs die gronden met een natuurdoelstelling willen pachten van Staatsbosbeheer, hebben dan wel een certificaat nodig waaruit blijkt dat ze zich aan de beheervorschriften houden.

- **Hoe wordt het gebied in de toekomst beheerd?**
Heel concreet is Staatsbosbeheer verantwoordelijk voor het beheer van het gebied na inrichting, waarbij Rijkswaterstaat en HDSR voor het waterbeheer zorgen. De provincie Utrecht is ervoor verantwoordelijk dat het Natuurnetwerk als geheel gaat functioneren.

Gelet op de beperkte schaal van het gebied zal vermoedelijk een maai-/hooilandbeheer worden ingesteld, rekening houdend met het broedseizoen. Aanvullend kan seizoensbegrazing of nabeweiding daarbij een rol spelen.

○ **Waarom is er naast het concrete vergunningsontwerp voor de westelijke helft een schets van de gehele uiterwaard opgesteld?**

In de westelijke helft van de Buitenwaard liggen overwegend eigendommen van Staatsbosbeheer. In de oostelijke helft liggen eigendommen van derden (circa 30 ha). Daarom maakt alleen de westelijke helft onderdeel uit van het plan, waarvoor vergunningen zijn aangevraagd. Herinrichting van de gehele Buitenwaard is voorsnog niet aan de orde, hoewel dit wel past bij de ideeën van de provincie Utrecht en Staatsbosbeheer. Het plan voor de westelijke helft is dan ook afgestemd op een eventuele integrale ontwikkeling van de Buitenwaard in de toekomst.

○ **Hoe wordt drooglegging in het oostelijke (agrarische) deel gewaarborgd?**

Met het plan wordt onder andere via het doorgraven van de zomerkade in het meest westelijke deel ingezet op de ontwikkeling van riviergebonden natuur. De hoeveelheid water en de overstromingsfrequentie in het plangebied zullen als gevolg van de herinrichting toenemen.

Zo lang de oostelijke helft van de Buitenwaard landbouwkundig in gebruik is, houden we het water daar uiteraard weg. In het ontwerp is hiermee rekening gehouden door een dwarskade aan te leggen, die mogelijk als beheerpad voor Staatsbosbeheer gebruikt kan worden. In de dwarskade wordt een ontwateringsduiker en een vervangend gemaal gerealiseerd.

○ **Hoe wordt de herinrichting gefinancierd?**

De herinrichting van de westelijke helft van de Buitenwaard wordt grotendeels gefinancierd vanuit de opbrengsten van de keramische klei. De herinrichting voor het oostelijke deel heeft voorsnog slechts betrekking op een visie.

Heeft u vragen? Wij staan u vanzelfsprekend graag te woord!

Jildert Hijlkema, via J.Hijlkema@k3.nl en

Iwan Reerink, via I.Reerink@k3.nl

Tel. 024 - 348 88 00